Schriftelijke vragen

Goed scheiden, toch meer betalen: vragen over afval in Gorinchem

Datum:
10 november 2026

Indieners:
Ilhan Tekir (D66)
Nico Andressen (VVD)

Gorcumers scheiden hun afval steeds beter. Het restafval in de Waardlandenregio daalde van 223 kilo per inwoner in 2020 naar 130 kilo in 2025. Toch stijgt de afvalstoffenheffing in 2027 fors: het vaste deel met ruim 10%, het tarief per storting met 10% in de laagbouw (€ 1,65) en 20% in de hoogbouw en binnenstad (€ 0,60). Het hogere stortingstarief komt volgens de begroting juist doordat er minder wordt gestort. Inwoners doen het goed en betalen toch meer. Dat is moeilijk uit te leggen.

Tegelijk zijn de afvalbeheerkosten van Waardlanden hoger dan bij vergelijkbare gemeenten: € 295 tegen € 236 per aansluiting in 2024. Ook de jaarrekening 2025 van Waardlanden laat opvallende stijgingen zien. De lasten stegen met 6,5%, de inhuur liep op van € 2,2 miljoen naar € 3,0 miljoen en het ziekteverzuim steeg van 7,6% naar 10,5%. Dat roept de vraag op of Gorcumers via de heffing alleen de reguliere kosten van inzameling en verwerking betalen, of ook de hogere beheerkosten van de organisatie zelf.

Daarnaast ergeren veel Gorcumers zich aan grofvuil naast de containers: 74%, meer dan in de andere Waardlandengemeenten. Bovendien geeft 12% van de Gorcumers aan geen auto te hebben en 16% geen aanhanger om grofvuil naar de milieustraat te brengen, ongeveer twee keer zoveel als in de andere gemeenten. Bijplaatsingen spelen vooral in de hoogbouw. Juist daar stijgt het stortingstarief het hardst, met 20%.

De regionale visie en het uitvoeringsplan worden in februari en mei 2027 vastgesteld. Het voorgaande geeft voor D66 en VVD aanleiding tot de volgende vragen:

1. In 2026 bracht Waardlanden de diftar-gemeenten € 332,93 per aansluiting in rekening. Wat is dit tarief voor 2027? En welk deel van de stijging van de afvalstoffenheffing in Gorinchem komt door Waardlanden, en welk deel door kosten van de gemeente zelf, zoals kwijtschelding of eigen personeel?

2. Wat waren de totale jaarlijkse bijdragen van de gemeente Gorinchem aan Waardlanden (werkelijke uitgaven) in 2023, 2024 en 2025, uitgesplitst naar de reguliere bijdrage voor afval- en grondstoffenbeheer en de dienstverleningsovereenkomsten (DVO's)?

3. Waarom stijgt het tarief per storting in de hoogbouw en binnenstad met 20% en in de laagbouw met 10%? Heeft het college overwogen het hoogbouwtarief gelijk te houden, gezien de bijplaatsingen in juist die wijken?

4. Hoe voorkomt het college dat het tarief per storting elk jaar verder stijgt naarmate inwoners beter scheiden? Heeft het college een andere verdeling tussen het vaste en het variabele deel overwogen?

5. Waardlanden zit volgens de benchmark € 59 per aansluiting boven het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten. Welke maatregelen neemt Waardlanden om dit verschil te verkleinen, en is het college bereid zich in te zetten voor een meetbaar kostendoel in de regionale visie?

6. In het inwonersonderzoek denkt 75% van de Gorcumers dat er sinds het recycletarief meer grofvuil naast de containers staat. Waardlanden stelt dat de omgeving van containers over het algemeen voldoet aan niveau B: er ligt in beperkte mate afval, 1 tot 3 stuks. Geldt dat ook voor de hotspots in Gorinchem, en hoe verklaart het college het verschil met de beleving van inwoners?

7. Wat waren in 2024 en 2025 de totale kosten voor het opruimen van bijplaatsingen en dumpingen in Gorinchem, inclusief toezicht, opruimen, transport en verwerking? Uit welk budget worden deze kosten betaald: de afvalstoffenheffing, de extra diensten die Gorinchem bij Waardlanden afneemt, of een ander budget?

8. Hoeveel brachten het ophaaltarief voor grofvuil (€ 40 per keer) en de tarieven op de milieustraat vanaf het vierde bezoek (€ 10 per ¼ m³, € 20 per ½ m³) in 2024 en 2025 in Gorinchem op? Wat kost het per saldo als het ophalen van grofvuil voor Gorcumers gratis of goedkoper wordt, rekening houdend met hogere verwerkingskosten en lagere opruimkosten?

9. Andere gemeenten maken het inwoners makkelijker om grofvuil kwijt te raken. Den Haag organiseert opruimdagen in de wijken en haalt grofvuil gratis op afspraak op. Woerden zou in het tweede kwartaal van 2026 een pilot met gratis ophalen uitvoeren en het effect op zwerfafval en dumpingen meten. Is het college bekend met deze ervaringen, en is het bereid de resultaten van Woerden op te vragen en met de raad te delen?

10. Wat is de stand van zaken van het pilotproject hotspots bijplaatsingen, dat eind 2025 bij ruim 30 containers in Gorinchem is gestart? Welk effect is gemeten, en hoe wordt de aanpak voortgezet nu de gemeente het vervolg oppakt?

11. Het uitvoeringsplan wordt door de colleges vastgesteld. Is het college bereid het concept-uitvoeringsplan vóór vaststelling aan de raad voor te leggen, zodat de raad wensen en bedenkingen kan meegeven?

12. Is het college bereid de raad vóór de vaststelling van de visie in februari 2027 de uitkomsten te sturen van de landelijke NVRD benchmark over 2025 en van het onderzoek naar de toekomstbestendige bedrijfsvoering van Waardlanden?